

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

Oratio Megabysi: Ex eodem Herodoto: Argumentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

O E C O N O M I A O R A T I O N I S.

I. Præcept & concisa sententia contra μοναρχίαν, cuius ratio duplex offertur in genere. Vna utilitatem spectat, altera voluptatem.

II. Primò dissuadet à recentibus exemplis Cambyſis & Smerdis, quorum contumelia, cui tandem ignota?

Potentia nimia iniuriosa.

III. Anatura regni, magnum nequitia irritamentum, nimia potentia. Quod non potest, vult posse, qui nimium potest. Et ferme duo regum

morbi, contumelia, & invidia. Hæc (inquis) exorta mollitia, & bonorum affluentia, illa ex metu, & insatiabili ambitionis cupiditate. Hinc alia, inquit, alia vitiorum pestes oriuntur.

IV. Anapodis status popularis, in qua (inquit) nomen blandum, criminum exilium, moderatio prudens, & mansuetudo, ex consiliorum omnium conficiatione.

O R A T I O M E G A B Y S I.

Ex eodem Herodoto.

Argumentum.

Sententiam dixit in eodem consilio Megabyſus, placere que sibi ostendit quod superiori sententia regnum videbat abrogari; sed nequaquam sibi probari, quod rerum summam ad populum deferret, eiq; generi paucorum dominatum anteponeit.

D E A R I S T O C R A T I A

ΤΑ μὲν Οράνης εἶπε, τυραννίδα πᾶσαν, λέ- λέχθαι καὶ καὶ γὰρ ταῦτα. τὰ δὲ εἰς τὸ πλῆθος ἀναγε φέρειν τὸ κράτος, γνώμης τ' ἀρίστης ἡ- μάρτηκε· ὁμίλη γὰρ ἀρχὴν οὐδὲν ἔστι αἰνε- τώτερον, οὐδὲν ὑπεριτικώτερον, καὶ τυραννίδος ὑβρί- φύγοντες ἀνδρας, ἐς δὴ μὴ ἀκολάστῳ ὕβριν πε- σέειν, ἐστὶ οὐδαμῶς ἀνασχετόν. ὁ μὲν γὰρ εἰς ἡ- ποικεῖ, γυνώσκων ποικεῖ τῷ ᾧ γινώσκων ἐν ἡ, καὶ γὰρ ἂν γινώσκαι δεοῦτ' ἐδιδάχθη, οὐτε οἶ- δε καλὸν οὐδέ μ, οὐδὲ οἱ αἴτιον; ὡς λέειτε ἐμπροσθὺν πᾶ πρὶ γινώσκων ἀνευ νόου, χειμάρρους ποταμῶ ἡ- κελ· ἡ μὲν γὰρ τὸ μ. αἰ ἰέρουσι κρατὸν νοέει, οὐτοὶ κρατὸν ἡμῶν δὲ ἀνδρῶν τ' ἀρίτων ἐπι- λέξαντες ὁμιλίῳ, τὸ πρῶτον περιθειῶν τὸ κρά- τος. οὐ γὰρ δὲ τῆστοι, καὶ αὐτοὶ ἐνοσόμεθα, ἀρίτων δὲ ἀνδρῶν καὶ ἀρετὰ βουλευόμεθα γί- νωσκων.

EA quidem quæ Oranes, ad abolendum vni- us dominatum, pertinentia dixit, à me quo- que dicta sunt: sed quod ad summam rerum populo deferendam hortatur, in eo certe ab op- tima aberravit sententia. Furili enim multitu- dine nihil est amentius, nihil est insolentius, atqui nos, dum tyranni insolentiam fugimus, in populi perulantis insolentiam incidere, om- nino intolerabile fuerit Ille enim, si quid facit, quid faciat intelligit, ac hic nulla intelligentia præditus est. Ecqua enim præditus esse possit, qui neque edoctus est, neq; quicquam eorum, quæ honesta sunt, aut sibi convenientia, cog- nitum habet? Sed in negotia, que gerenda sunt, irruens, ea sine vilo consilio protrudit, torrenti similis. Quamobrem, qui Persis male consul- tum cupiunt, ij popolare imperium experian- tur. At nos præstantissimorum virorum dele- cto cœtu, imperium illis tradamus. In eorum enim & ipsi numero erimus. Ac profecto, ut præstantissimorum præstantissima consilia sint, rationi consentaneum est.

O E C O

OECONOMIA ORATIONIS.

16. Dissuadet à natura populi, qui est ίδιματα χυρ-
ριστικον ζων, animal morosum, intracabile,
praeceps, inops consilii, torrentis fluvio simile. Plato

etiam definit, animal, Cακων, αμην, αμοιδω-
τον, animal inuidum, crudele, iugo disciplina exolu-
tum.

ORATIO DARI.

Ex eodem ibidem.

Argumentum.

Tertio loco sententiam dixit Darius, qua regium Imperium probat. Prestare enim alijs graui-
tate, stabilitate, commoditate regenda reipublica.

PRO REGNO.

Μοι τὰ μὲν εἶπε Μεγαβύζης, ἐς τὸ πλῆ-
θος ἔχοντα, δοκεῖ ὀρθῶς λέγειν· τὰ δὲ ἐς
ὀλιγαρχίαν, ὅτε ὀρθῶς, πρὶν γὰρ προ-
κειμένων, ἔπαντων ἢ λέγει ἀριστωνόντων, δὴ-
μῶ τε ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίας, καὶ μοναρχίας, πολ-
λῶ τῷτο προίχεν λέγει· ἀνδρῶς γὰρ ἐνὸς τῷ ἀ-
ρίστῳ οὐδὲν ἀμεινον ἀν φαίνει· γνώμη γὰρ τοιαύ-
τη χρεώδης· ἔτι βασιλεῖς ἀν ἀμώμητος τῷ
πλήθει, σιγατοῦ ἀν βελεήματα ἐπὶ δυσμε-
νεῶς ἀνδρας ἔτιω μάλιστα.

Εν δὲ ὀλιγαρχίᾳ, πολλοῖσι ἀρετὴν ἐπα-
σχέσει ἐς τὸ κοινόν, ἔχθρα ἴδια ἰσχυρὰ φιλεῖ
ἐγγίνεσθαι· αὐτῶν γὰρ ἕκαστος βυλιόμηνος
κορυφαῖος εἶται, γνώμησι τε νικᾷ· ἔχθρα
μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπικνεύονται, ἔξωρ σάτιες
ἐγγίνονται, ἐκ δὲ τῶν σάσεων, φόνος ἐκ τῷ φόν-
ῳ, ἀπέθῃ ἐς μαμαρχίαν· ἔξωρ τῷ δὲ
δεῖν ἴσον ἐστὶ τῷτο ἀριστον· δῆμῳ τε αὖ ἀρ-
χονίος ἀδύνατα, μὴ αὖ ἐγκύτητα ἐγγίνεσθαι
κατόνητος τοῖναυ ἐγγενεσθῆναι ἐς τὰ κοινὰ,
ἐχθρα μὲρ ὅτε ἐγγίνεται τοῖσι, φιλία δὲ ἰσχυ-
ροῦ· αἱ γὰρ ἐγκύτεις τὰ κοινὰ, συγκρούσαν-
τες ποῦσι· τῷτο δὲ τοιαῦτο γίνεται, ἐς δὲ ἀν-
προσὰς ἐς τῷ δῆμου, ταῦς τοιαύτους παύση,
ἐκ τῷ αὐτῷ, διαμάχεται αὐτῷ ἢ ὑπὸ τῷ δῆ-
μῳ· διαμάχεται δὲ ἀν ἐν ἐπᾶν μού-
res.

AT mihi, qua Megabyzus de statu domi-
natus popularis dixit, recte dicta esse vi-
dentur: At qua de paucorum dominatu,
non item. Si enim tres proponantur status,
quorum vnusquisque suo in genere sit praes-
tantissimus, dominatus populi, paucorum do-
minatus, & vnus, hunc longè antecellere di-
co: viri enim quopiam optimo nihil vtilius
comperiri queat. Eo siquidem animo praedi-
tus, populo ita praerit, vt in nullam reprehensionem
incurrat, & consilia hostis minime enuntientur.

At verò paucorum in dominatu, quum in
commune singuli virtutis suae specimen ede-
re conantur, tunc graues inimicitiae concipiun-
tur, dum enim quisque caput esse, & primum
suam sententiam locum obrinere cupit, in
graues inimicitias incidunt, ex quibus seditiones
oriuntur, ex his autem homicidia: tandemque per haec,
ad vnus dominatum devenit, vnde hunc statum longe esse praestantissimum
apparet. Nam contra, si penes populum sit imperium,
fieri nullo modo potest, quin interueniat improbitas. At quum ad-
ministrati reipublica: interuenit improbitas,
non inimicitiae, sed firmæ amicitiae gignuntur.
Quoniam, qui se improbe in Reipublica administratione gerunt,
alij aliorum improbitatem celant. Id autem tantisper fit,
dum aliquis potestatem in populum adeptus,
tales homines comperuerit. Quas ob-
res.

Aristocrati-
tia vitia.